РИТОРИКА

2023 - 2024 навчальний рік

освітній рівень перший (бакалавр)
галузь знань 07 Управління та адміністрування
спеціальність 071 Облік та оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг
076 Підприємництво і торгівля, 051 Економіка
Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу -http://rasp.kart.edu.ua/

1. Команда викладачів:

Лектор:
Зайкіна Ганна Миколаївна (кандидат економічних наук, доцент),
Контакти: *+38 (067) 395-84-31,* e-mail:Anna-zaykina@ukr.net
Години прийому та консультації: кожен четвер з 14.00-15.00
Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 3 корпус, 4 поверх, 410 аудиторія.
Веб сторінка курсу:http://do.kart.edu.ua/
Додаткові інформаційні матеріали:http://metod.kart.edu.ua

Цілі та завдання навчальної дисципліни

В умовах змін нашого суспільства встановлюються нові стосунки, які потребують якихось інших способів спілкування. Вже сьогодні помітно активізувалася сфера публічної ділової мови. Поступово затверджується виразно-індивідуальна мова, котра розкриває сутність особистості, її інтелект, культуру, освіченість, своєрідність. Стають важливими ступінь володіння всіма стильовими тонкощами літературної мови, вміння користуватися ними в офіційно-діловій сфері.

Як досягти високої мовленнєвої культури? Як навчитися говорити так, щоб люди слухали вас не тільки з обов'язку, щоб ваша мова приваблювала співрозмовників і слухачів? На всі ці запитання дає відповіді стародавня і водночас актуальна дисципліна – риторика, або красномовність, ораторське мистецтво. Гарно говорити, виступати перед аудиторією, правильно, красиво, логічно й образно висловлювати свої думки це – важлива умова професійних, досягнень ділових успіхів.

Дисципліна «Ділова риторика» входить до блоку базових дисциплін загальної підготовки бакалавра за спеціальністю 075 «Маркетинг». Вивчаючі цей курс, студенти знайомляться з відповідними поняттями та історією мистецтва красномовства; з основними вимогами до складання промови, з правилами ведення бесіди; з наданням практичних навичок виступу перед аудиторією; з розвиненням навичок ділового спілкування, з проведенням бесід і нарад, виступів з промовами, веденням переговорів і диспутів.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Ціннісно-смислову компетентність (формування студента в області ділової мови, здатність до розуміння як правильно говорити, виступати перед аудиторією, красиво та образно

висловлювати свої думки).

2. Загальнокультурну компетентність (знайомство з історією розвитку ораторського мистецтва, з різними формами публічних виступів і отримання відомостей про різні рівні культури мовленнєвого спілкування).

3. Навчально-пізнавальну компетентність (розуміння як краще всього готуватися до виступу і приборкати несміливість починаючих ораторів).

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного ведення діалогу, дискусії, суперечок).

5. Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок правильної дикції, тренувань пам'яті, вміння отримати навички в складанні анотації, реферату, реклами, побутової промови).

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (майбутні фахівці зможуть розвинути навички ділового спілкування, проведення бесід і нарад, виступів з промовами, ведення переговорів і диспутів і завдяки цьому зможуть успішно вирішувати проблеми спілкування для найкращих результатів своєї діяльності).

Чому ви маєте обрати цей курс?

У наш час, коли помітно змінюється зовнішній вигляд нашого суспільства, встановлюються нові стосунки – не лише виробничі, але й людські, які потребують якихось інших способів спілкування: офіційних, ділових і водночас особистих (адже ці ділові стосунки будуть здійснюватися у дуже вузькому колі тепер вже поіменно відповідальних осіб). Вже сьогодні помітно активізувалася сфера публічної ділової мови. У центрі уваги суспільства постає людина.

У сфері ділового мовлення поволі зникає канцелярсько-бюрократичний жаргон, який вживали у письмовому та усному спілкуванні. Поступово затверджується в усіх суспільних сферах – і в офіційно-діловій також – виразно-індивідуалізована мова, котра розкриває сутність особистості. Її інтелект, культуру, освіченість, своєрідність. Наперед виходить ступінь володіння всіма стильовими тонкощами літературної мови, вміння користуватися ними в офіційно-діловій сфері.

Висока культура мовлення неможлива без високого рівня загальної культури: можна навчитися говорити без грубих помилок у мові, у наголосі, навіть у доборі слів. Проте, коли у людини погано розвинений інтелект, то в неї бідний словник, штамповані стереотипні фрази, зубожіла уява та примітивне мислення.

Як досягти високої культури мовлення? Як навчитися розмовляти таким чином, щоб тебе слухали не лише з почуття обов'язку, щоб мова наша приваблювала людей? На усі ці питання і дає відповідь дуже цікава, давня і водночас актуальна дисципліна – ділова риторика. Життя – це перш за все спілкування. І той опиняється на висоті, хто вміє спілкуватися і почувати себе господарем у будь-якій ситуації.

Здобувачі освіти зможуть знайти поради з підготовки до виступу та розвинення пам'яті, поради щодо логічності та експресивності мовлення, його стилістичної адекватності в різних ділових ситуаціях; розгляд перших рівнів культури мовного спілкування: культури мислення, позамовні та мовні знання. Всі ці відомості мають допомогти оволодіти головними правилами спілкування, навчитися готувати промову та з успіхом виступати перед аудиторією.

Від здобувачів очікуються:

- базові знання з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням», «Історія економіки та економічної думки», «Маркетинг», «Менеджмент»; «Економіка підприємства»;
- розуміння основ економіки та маркетингової діяльності, культури мовного спілкування;
- наявність логічного мислення та тактики ведення діалогу, дискусії, сперечання;
- вміння спілкуватися з партнерами і конкурентами, впливаючи на своїх співбесідників завдяки мистецтву риторики.

Досвідчена команда викладачів з великим досвідом практичної роботи в сфері риторики та мовного спілкування надає кваліфіковану допомогу (за електронною поштою та особисто у зазначений час консультації) з курсу навчальної дисципліни за відповідними змістовими модулями:

Змістовий модуль 1.Історія, значення, види ораторського мистецтва.
Змістовий модуль 2.Культура мовного спілкування.
Змістовий модуль 3.Мовні стилі та стратегія і тактика мовного спілкування.

Опис навчальної дисципліни:
- кількість кредитів ЄКТС – 3;
- загальна кількість годин – 90;
- термін викладання – 1 семестр.

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, рівень освіти</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма</td><td>заочна форма</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань 07 Управління та адміністрування</td><td colspan="2">Цикл професійної підготовки</td></tr>
<tr><td>Модулів – 2</td><td rowspan="5">Спеціальність
071 Облік та оподаткування, 073 Менеджмент, 075 Маркетинг</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 3</td><td colspan="2">2</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Загальна кількість годин – 90</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>3-й</td><td>5-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="11">Тижневих годин для денної форми навчання:

аудиторних – 2

самостійної роботи студента –</td><td rowspan="11">Перший рівень вищої освіти (бакалаврський)</td><td>15 год.</td><td>8 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>15 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>58 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання:</td></tr>
<tr><td>-</td><td>20 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>3-й семестр – залік</td><td>5-й семестр – залік</td></tr>
</table>

Анотація програми та основні модулів навчальної дисципліни Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Історія, значення, види ораторського мистецтва.
Тема 1 Вступ до риторики.
Тема 2 Види промовницького мистецтва та форми публічних виступів.
Тема 3 Підготовка до виступу та розвинення пам'яті.

Змістовий модуль 2. Культура мовного спілкування.
Тема 4 Культура мовного спілкування (1 рівень).
Тема 5 Мовні знання культури мовного спілкування (2 рівень).
Тема 6 Логічність і експресивність мови (3 рівень).

Модуль 2.
Змістовий модуль 3. Мовні стилі та стратегія і тактика мовного спілкування.
Тема 7 Стилі мови та використання невербальних засобів.
Тема 8 Ведення діалогу, дискусії, диспуту. Мистецтво сперечання

План лекцій, практичних і лабораторних занять
Денна форма здобуття освіти

тиж-день	Лек. год.	Тема лекції	Практич. зан., год.	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1-2	4	Лекція № 1. Вступ до риторики. Види промовницького мистецтва та форми публічних виступів.	2	ПР – 1 Вступ до риторики. Види промовницького мистецтва та форми публічних виступів
			2	ПР – 1 Вступ до риторики. Види промовницького мистецтва та форми публічних виступів
3			2	ПР-2 Підготовка до виступу. Тренування вміння самопрезентації.
			2	ПР-2 Підготовка до виступу. Тренування вміння самопрезентації
4	2	Лекція № 2. Культура мовного спілкування. Позамовні знання. Мовні знання	2	ПР-3 Культура мовного спілкування. Позамовні знання. Мовні знання
5-6			2	ПР-4 Вправи на тренування різних видів пам'яті. Розвинення дикції. Ставлення дихання (вправи). Навчання інтонації, паузам, логічному наголосу
			2	ПР-4 Вправи на тренування різних видів пам'яті. Розвинення дикції. Ставлення дихання (вправи). Навчання інтонації, паузам, логічному наголосу
7	2	Лекція № 3. Логічність та експресивність мовлення. Стилі мови і використання невербальних засобів	2	ПР-5 Логічність та експресивність мовлення. Стилі мови і використання невербальних засобів
	2	Лекція № 3. Логічність та експресивність мовлення. Стилі мови і використання невербальних засобів	2	ПР-5 Логічність та експресивність мовлення. Стилі мови і використання невербальних засобів
8			2	ПР-6 Вправи на стилістичну адекватність мовлення
		Модульний контроль знань		
9	2	Лекція № 4. Мовний етикет. Ведення діалогу, дискусії, диспуту. Мистецтво сперечання	2	ПР-7 Мовний етикет. Ведення діалогу, дискусії, диспуту. Мистецтво сперечання
10			2	ПР-8 Вправи на закріплення правил мовного етикету
11-12	2	Лекція № 5. Критерії оцінок промови. Вимоги до складання реферату та анотації	2	ПР-9 Критерії оцінок промови. Вимоги до складання реферату та анотації
	1	Лекція № 5. Критерії оцінок промови. Вимоги до складання реферату та анотації		
13			2	ПР-10 Підготовка промови за технологією «massage house». Складання анотації та реферату
14			2	ПР-10 Підготовка промови за технологією «massage house». Складання анотації та реферату
		Модульний контроль знань		

Заочна форма здобуття освіти

тиж-день	Лек. год.	Тема лекції	Практич. зан., год	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1	2	Лекція № 1. Вступ до риторики. Види промовницького мистецтва та форми публічних виступів.	2	ПР – 1. Вступ до риторики. Види промовницького мистецтва та форми публічних виступів. Підготовка до виступу. Тренування вміння самопрезентації.
2	2	Лекція № 2. Культура мовного спілкування. Позамовні знання. Мовні знання	2	ПР – 2. Культура мовного спілкування. Позамовні знання. Мовні знання. Логічність та експресивність мовлення. Стилі мови і використання невербальних засобів. Мовний етикет. Ведення діалогу, дискусії, диспуту. Мистецтво сперечання.
3	2	Лекція № 3. Логічність та експресивність мовлення. Стилі мови і використання невербальних засобів		
4	2	Лекція № 4. Мовний етикет. Ведення діалогу, дискусії, диспуту. Мистецтво сперечання. Критерії оцінок промови. Вимоги до складання реферату та анотації		

Інформаційне забезпечення самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Основна література до всіх тем:

1. Шульженко І.В. Конспект лекцій з курсу “Риторика”. Ч. 1.- Х.: ХарДАЗТ, 2002.
2. Шульженко І.В. Конспект лекцій з курсу “Риторика”. Ч. 2.- Х.: ХарДАЗТ, 2002.
3. Шульженко І.В. Риторика: Навчальний посібник. – Харків: УкрДАЗТ,2004. – 169.

Додаткова література до всіх тем:

1. Коваль А.П. Ділове спілкування: Навч. посібник.– К.:Либідь,1993.–279 с

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. https://tap.ua/blog
2. https://mr.com.ua/
3. http://www.dali.te.ua/blog/242-reklama-v-merezhi-internet.html
4. https://rau.ua/
5. https://nachasi.com
6. http://www.rtm.ua/outdoor
7. http://www.nbuv.gov.ua/node/256
8. https://www.radiosvoboda.org/

Вимоги викладача

Вивчення навчальної дисципліни «Ділова риторика» передбачає:

— виконання завдань згідно з навчальним планом (індивідуальні завдання, самостійна робота тощо);
— підготовки до практичних занять;
— роботи з інформаційними джерелами.

Підготовка до практичних занять та лабораторних робіт передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення методичного матеріалу.

Рішення практичних завдань повинно як за формою, так і за змістом відповідати вимогам (мати всі необхідні складові), що висуваються до вирішення відповідного завдання, свідчити про його самостійність (демонструвати ознаки самостійності виконання здобувачем такої роботи), відсутність ознак повторюваності та плагіату.

На практичних заняттях присутність здобувачів вищої освіти є обов'язковою, важливою також є їх участь в обговоренні всіх питань теми. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Це ж стосується й студентів, які не виконали завдання або показали відсутність знань. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

Контрольні заходи результатів навчання

Методи контролю:

Усне опитування, поточне тестування, оцінювання рівня підготовки до практичних і семінарських занять, рівень виконання індивідуальних завдань та завдань з самостійної роботи. При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ (http://kart.edu.ua/images/stories/akademiya/documentu-vnz/polojennya-12-2015.pdf).

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Принцип формування оцінки за перший та другій залікові модулі відбувається за 100-бальною шкалою, що наведено у таблиці, де максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (Тести)	Сума балів за модуль
До 60	До 40	До 100
Поточний контроль		3 семестр
Відвідування занять. Активність на заняттях (Лекціях, практичних, лабораторних).		10
Виконання індивідуального завдання, самостійної роботи		30
Здача в строк практичних робіт		20
Підсумок		до 60

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до державної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	**Визначення назви за шкалою ECTS**	**За 100 бальною шкалою**	**ECTS оцінка**
ВІДМІННО – 5	**Відмінно**– відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	**Дуже добре**– вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре– в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	**Задовільно**- непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо– виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E

НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	**Незадовільно**– потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно- необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залучення до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням:http://do.kart.edu.ua/